

STRAŠIDLÁŘ

MEZI NÁMI STAROBYLÝMI STRAŠIDLY

HYNEK KLIMEK

ILUSTRACE
ZDEŇKA ŠTUDLAROVÁ



GRADA®

Hynek Klimek

STRAŠIDLÁŘ

Mezi námi starobylými strašidly

Ilustrace Zdeňka Študlarová

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5453. publikaci

Odpovědná redaktorka Magdalena Jimelová
Jazyková úprava Štěpánka Poupětová
Návrh obálky Zdeňka Študlarová
Grafická úprava a sazba Jan Šístek
Počet stran 64
První vydání, Praha 2014
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2014

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ISBN 978-80-247-5082-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9125-8 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-9126-5 (ve formátu EPUB)

OBSAH

Průvodce se představuje	5
O bejválcích a duchovi času	8
Nejen o polednicích	11
O klekánicích	14
Další ze starých časů	18
Ještě další z hlubin tajemna	22
O morové bábě	26
O kobylkách a zkamenělé žábě	28
O jednorožcích	31
O nadpřirozených hadech	34
O hadím králi a hadí princezně	37
Ještě o dalších tajemných hadech	40
O spravedlivých hadech a štírech	43
O bazilišcích	47
O ptáku Nohovi a dusadlu	51
O vlkodlacích	54
Ještě o dalších vlkodlacích	57
O stvůrách	60
Vypravěč se loučí	64

PRŮVODCE SE PŘEDSTAVUJE

Přeji vám dobrý den, lidičkové. Těší mě, že jsme se pospolu tak pěkně setkali. Jsem stodolník Matouš a budu vám vyprávět. Cože? Že nevíte, co je to stodolník? Jářku, za mých mladých let to vědělo každé malé dítě! Pravda, je to už velice dávno od chvíle, kdy jsem se na světě objevil, a lidská

paměť bývá nezřídka krátká. Jak to tak vypadá, i na nás stodolníky se už zjevně pozapomnělo. Už dříve jsem zjistil, že stejně tak dopadla i jiná starobylá strašidla, mezi která patříme. Takže se to teď pokusím napravit. Doufám, že vás tím zaujmu a budete mi pozorně naslouchat.

My stodolníci patříme mezi veskrze dobrotivá strašidla a rozhodně se mě nemusíte bát. Žádný z nás nikdy nikomu neuškodil, ba právě naopak. Tam, kde nás nechali, abychom se u nich usadili, z toho měli prospěch. Jak vidíte,

vypadám jako docela obyčejný člověk. Slaměný klobouk, který mám na hlavě, hrubá halena s bílou, výšivkami zdobenou košilí, plátěné kalhoty a dřeváky jsou náš kroj. Všichni stodolníci takový nosí.

Vybíráme si statky nebo chalupy, které nám padnou do oka, a hospodář nás tam pak jednou ráno objeví ve stodole. Já sám jsem jich již za řadu staletí svého bytí vystřídal několik. Většinou pobývám na Náchodsku. Někteří z nás si vybírají stáje. Sedíme tam na stoličce nebo na lavici, pokud je tam mají, anebo na otepi slámy, v seně či jen tak na zemi. Hospodáře



slušně pozdravíme, poptáme se, jak se mu a jeho rodině daří a jak se vede jeho hospodářství. Když je rozumný a slušný, dá se s námi do řeči a pěkně si popovídáme.

Ve většině případů bývají hospodáři potěšeni, že jsme k nim zavítali. Bývalo obecně známo, že z nás stodolníků mívali prospěch všude tam, kde jsme se usadili. Umíme totiž nejenom dobře radit, jak a co v hospodářství i v rodině a sousedských vztazích dělat nejlépe, ale vyznáme se i trochu v čarování. Proto můžeme pomoci při nenadálých svízelných situacích, třeba při neúrodě či nepřízni počasí.

Žádáme za to jediné. Aby nás ve stodole či ve stáji nechali v klidu pobývat a hospodář si s námi každodenně přišel navečer popovídat o všem, co se mu v rodině a hospodářství ten den seběhlo. Případně i o novinkách z okolí i ze světa, o kterých se dozvěděl. Když je třeba, dáme dobrou radu či zařídíme, aby se to či ono, co nespěje k dobrému, pohnulo jiným směrem.

Jinak do žádného dění nezasahujeme. Všechny kolem necháváme v klidu pracovat a do práce se jim nepleteme. Neokřikujeme ani děti, když se třeba pošťuchují nebo jsou rozjívěné. Neutěšujeme je, když pláčou. To není naše starost. Čas od času se trochu projdeme, abychom si protáhli tělo a údy. Většinou ovšem jen sedíme a přemítáme.

Vždyť je příjemné jen tak si hovět a přemýšlet o všem možném. Třeba o podílu svatojánských broučků, tedy světlušek, na veřejném osvětlení. Nebo jak rychle by běhali zajíci, kdyby neměli čtyři, ale šest nohou, a o dalších podobně důležitých a zajímavých věcech.

Všude tam, kde nás mají rádi a hospodář nás nezanedbává a nezapomíná přijít si s námi večer popovídat, mají postaráno o blahobyt. Ovšem v usedlostech, ze kterých nás vypudí anebo hospodáře omrzíme a přestane za námi po večerech docházet, mají smůlu. Štěstí se od nich odvrátí a osud jim ukáže svou



nemilosrdnou tvář. Odkud totiž odejde stodolník, zmizí spolu s ním i štěstí a zamíří tam bída. To je na rozdíl od nás velice škodolibá a nemilosrdná návštěvnice. Postará se o to, že kam zavítá, vyhoří stodola nebo i celé stavení, bouře s krupobitím zničí celou úrodu, uhyne tam kráva či vykrmené prase těsně před zabíjačkou, nebo rodinu, ke které přišla, stihne jiné neštěstí. Inu, všichni lidé by se ke stodolníkům, ale samozřejmě i k sobě navzájem, měli chovat slušně, aby je neopustilo štěstí a neuvolnilo cestu tomu, že by si je vyhlédla a navštívila zlá paní Bída.



Tak a teď už víte, co jsme zač my stodolníci, a já vám mohu vyprávět o svých dalších kolezích a kolegyních známých ze starých časů. Nebudu to ale brát popořadě podle abecedy ani podle toho, jak se kteří z nich cítí být důležití. To by mohlo vést ke zbytečným svárům, a do těch se nehodlám zaplétat. Prostě vám to povím tak, jak mi to bleskne hlavou a přijde na jazyk.



O BEJVÁLCÍCH A DUCHOVI ČASU

V Nepomuku a okolí, také u Plánice i jinde v podhůří Šumavy na Klatovsku, znávali a snad ještě znají bejvášky.

I ti patří k dobrotivým strašidlům. Stejně jako my stodolníci bývají lidem prospěšní.

Také umějí dát dobrou radu či sdělit něco důležitého, i když ne v takové míře jako my. Pokazít si to u nich ale mohou ti,

kteří je rozzlobí. To se pak všechno obrátí a namísto uraženého bejváška přijde,

stejně jako po odchodu stodolníků, bída nebo neštěstí a nebo oboje společně.

Tak jako my stodolníci, mají i bejváškové

lidskou podobu. Ne ovšem mužů ve zralém věku,

ale malých chlapců. K rozeznání jsou podle velikánské hlavy.

Vypadá, jako by ji měli celou opuchlou.

U Plánice rozzlobila bejváška jedna nerozvážná selka, která ho začala nahlas litovat. Myslela, že je dozajista nemocný, a utrousila, že se mu do hlavy vrazila vodnatelka. Sotva se k ní vztekle otočil zády, strhla se bouřka, do jejího stavení udeřil blesk a vyhořelo. Inu, jak jsem řekl, rozházet si to s bejváškem se nevyplácí, i kdyby v tom nebyl zlý úmysl.

I ve druhém případě, o němž vám povím, sehrál neblahou roli oheň. Hospodář, který potkal bejváška u Nepomuku, ho však ničím nerozzlobil. Smůlou tentokrát ovšem bylo, že bejvášci mluví rozvláčně, a k tomu navíc velice pomalu. Bejvášek chtěl hospodáři pomoci a varovat ho. Než ze sebe



ale vysoukal, že hospodářův synek zapálil ohniček přímo ve stodole s uskladněnou slámou, byla už celá v plamenech. Ještě že hospodář bejváлка nenahněval, a tak se štěstí od jeho rodiny neodvrátilo docela. Jeho nezdárný synek stačil z hořící stodoly vyběhnout ještě včas.

Jindy a jinde včasné bejválkovo sdělení vesničanům pracujícím na poli zachránilo život malému dítěti, které se topilo v rybníku. Jestli mě paměť neklame, bylo to ve Velkém Boru. Nezapomíná se ani na další případy, kdy bejválcí lidem pomohli. Slýchal jsem o nich z různých míst. Soudím ale, že o bejválcích jste si z mého vyprávění obrázek už udělali, a tak mohu ve svém vyprávění postoupit k dalším kolegům.

Třeba k bezpochyby nejvznešenějšímu z nás, kteří se zjevujeme v lidské podobě. Duchovi času. Je mocný, avšak sám nikomu neublíží ani nepomáhá. Přitom je neúplatný a naprosto spravedlivý. Všem a všemu na světě měří stejně. Pokud se zjeví někomu z lidského pokolení, což bývá jen ve výjimečných případech, bere na sebe podobu starce s rozevlátými bílými vlasy a dlouhým bílým vousem až po pás. Na sobě má bílou řízu dosahující až k zemi, takže mu zakrývá i nohy.

Zjevil se kupříkladu lučanskému knížeti Vlastislavovi, když zavedl družinu na Skalku nedaleko Lovosic a přikázal na tomto místě vystavět hrad. Duch času, který se znenadání objevil na



nejvyšším místě, s rukama šikmo vzpaženýma k nebi, pravil věšteckým hlasem: „Rostl tady kolem skály les, pak tady byla louka, po ní pole a u nich ves. Nyní je tady kolkolem znovu les. A ani hrad, jestliže ho tady necháš vystavět, tu nezůstane navěky.“

Po těchto slovech duch času před očima užaslého knížete a jeho průvodců zmizel, jako by se rozplynul. Kníže Vlastislav se ovšem nedal proroctvím od svého úmyslu odradit. Vystavěný hrad dal nazvat svým jménem a podnikal z něj válečné výpravy do okolí. Ne však nadlouho. Slova ducha času se naplnila. Z hradu se dochovala pouze kamenná věž.

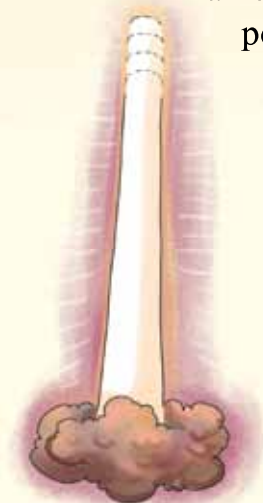


NEJEN O POLEDNICÍCH

Ke stále obecně známým strašidlům patří bezesporu polednice. Určitě k tomu přispívá i proslulá báseň ze slavné Kytice významného spisovatele Karla Jaromíra Erbena. Díky němu se dochovala celá řada starých pohádkových příběhů a na některá z nás starobylých strašidel se nezapomnělo.

Erben klekánici zpodobnil jako malou snědou osůbku s divou tváří a s pokřivenými údy, s plachetkou, dobovým druhem šátku na hlavě. Jiní spisovatelé ji ovšem líčili jako vysokou osobu v bílém oděvu, v pověstech z Olomoucka i odjinud z Hané má dokonce podobu zářícího bílého sloupu.

Na Žatecku a v Krušnohoří, a nejenom tam, ji ovšem popisovali jako bytost malého vzrůstu. Zkrátka, s polednicemi je to tak, že jsou rozdílného vzrůstu i vzhledu, podobně jako



lidé. Ti se přece také jeden od druhého liší a jen někteří jsou si podobní.

V Kytici si polednice přišla pro zlobivé dítě, se kterým si jeho matka nevěděla rady a polednici nechtěně přivolala, to když neutišitelné dítě chtěla jejím jménem jen vystrašit. Většina z vás určitě zná, jak to se zmíněným zlobidlem dopadlo. Návštěvu polednice nepřežilo.

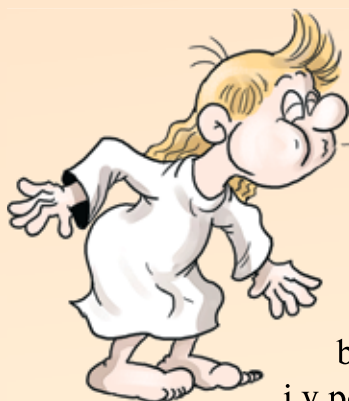
Podobné vyprávění znám z Královéhradecka, ale i z Mohelnice a také z Ledče nad Sázavou. O polednici, která si zlobivé dítě odnesla, jsem slyšel v Napajedlích a stejně tak v Ostravě.

Polednice se však většinou nezajímalý o zlobivé děti, ale trestaly ty, kteří v poledne, kdy vyzváněly kostelní zvony, neustali v práci. Při jejich velebném zvuku se lidé měli pokřizovat a krátce se pomodlit. Při odpočinku se pak zamyslet nad tím, jestli to, co udělali od rána, dělali dobře. Urovnat si v hlavě, co za ten den ještě stihnou udělat a jak k tomu nejlépe přistoupit. Také se trochu posilnit, aby jim záhy nezačalo ubývat potřebných sil.

Kdo to neudělal, toho polednice ztrestala. Rozbila to, co ten den nejen o poledni, ale od rána udělal, na poli rozházela obilí už svázané do snopů a poskládané do panáků, rozmetla shrabané seno. Někdy si počínala i divočeji. Známa je kupříkladu historka z Napajedel, kdy polednice vyhrožovala celé skupině ženců, kteří v poledne neustali v kosení louky, že jim usekne hlavy. Pak je donutila, aby jí celou hodinu odpovídali na nejrůznější otázky, z nichž na většinu neznali odpovědi. Vysmívala se jim za to, že jsou hlupáci, a dočista jim srazila sebevědomí. Vzpamatovávali se pak z toho řadu týdnů.

V Hronově si zase vzala na paškál jednoho truhláře. Rozbila téměř dokončenou židli, na které od rána a pak i přes poledne pracoval, a ještě mu v dílně rozházela nářadí i hřebíky a prkna.





Podobně jako polednice trestají práci přes poledne i poledníčci. Vypadají jako malí chlápci, oblečení celí v bílém a s pletí bílou jako mouka. Vyskytují se v Podkrkonoší i v podhůří Orlických hor a na Třeboňsku.

Také jsem o nich slyšel na Mělnicku. Na rozdíl od polednic se umějí proměnit ve vítr a z polí a luk, na kterých lidi přistihnou pracovat přes poledne, dokážou sklizeň rozvát do širokého okolí. Jiným přes poledne pracujícím foukají do obličeje tak, až se začnou zalykat, do očí jim vmetou prach, nebo dokonce zadují tak silně, až je povalí.



Na Třeboňsku, a nejenom tam, se nejednou stalo, že z polí a luk, na kterých se pracovalo přes poledne, zmizela za noci veškerá sklizená úroda. I takhle prý může vypadat trest od poledníčků. Není ovšem úplně jisté, jestli zmizení posečeného obilí či trávy v některých případech na poledníčky nesvedli zloději. Nevím, ale nezdá se mi pravděpodobné, že by se polední strašidla činila také za noci. Já osobně bych si u těchhle třeboňských historek vsadil spíše na zloděje.

Právě na polní zloděje mají ovšem poledníčci také spadeno. Trestají nejenom práci přes poledne, ale také nepoctivce, když je při krádeži na polích přistihnou. Vyrvou jim všechno, co nakradli, a pak je postrčí do blátivých příkopů, ve kterých je vyválí, anebo do trnitých keřů. To se podle dávného vyprávění stalo kupříkladu v Železném Brodě a stejně tak u Mělníka.



O KLEKÁNICÍCH

Příbuznými polednic jsou klekánice. Jejich čas nastává za večerů, když už se připozdívá a vyzvání klekání. Jak se začne šěřit, vycházejí ze starých věží a jiných úkrytů, ve kterých za denního světla přebývají. Chodívají krajinou a kontrolují, jestli všechny děti jsou už doma a nepobíhají někde venku.



Podle jejich přesvědčení mají tou dobou být všechny děti v klidu. Nejlepší je naslouchat moudrému nabádání rodičů a po pohádce na dobrou noc zalehnout do postele a spát.

Většina klekánic vypadá jako staré ženy. Mívají tmavý, většinou tmavohnědý nebo černý plášť s kapucí na hlavě. Mnohé se

při chůzi opírají o hůl. Pouze některé z nich ale mají děsivou tvář, a při prvním pohledu na ně je proto málokdo pokládá za strašidlo. Neposlušné, rozdováděné děti, zdržující se za soumraku mimo obydlí, na to v nejednom případě doplatily. Před stařenou, za kterou považovaly bližící se klekánici, včas neutekly, a tak je snadno lapila. Přikryla je svým tmavým pláštěm a odvedla si je.

Většinou je pak na noc zavřela do o samotě stojící kapličky nebo kostelíka, ze kterých je potom uplakané a důkladně vyděšené ráno pustila. Některé z klekánicemi odvedených dětí zůstaly na noc zavřené v opuštěných staveních nebo i na jiných místech nahánějících strach. Jen nejotrlejší z vytrestaných



+

malých provinilců se pak ještě někdy opovážili nedbat příkazu rodičů a zdržovat se večer venku přes povolený čas až do tmy.

O tom, že se něco takového stalo právě u nich, můžete slyšet po celých Čechách. Na Moravě však řidčeji, tam se moc klekánic neusadilo. Proč, to vědí jen ony samy. Mně žádná z nich nesvěřila, proč tomu tak je.

Zcela výjimečně se stalo, že některá z klekánic sáhla po tvrdším trestu. To se stalo kupříkladu na Kaplicku. Jedna z klekánic tam měla a možná doposud má svoje působiště v Rychnově nad Malší. Krutě vytrestala jedny místní sourozence a spolu s nimi jejich rodiče.

Ještě docela mladá žena byla svým dvěma dětem, chlapci a holčičce, špatnou matkou. O jejich výchovu se téměř nestarala. Nechávala je dělat, co se jim zlíbilo, a když při tom něco rozbily, řešila to nadávkami a výpraskem. Není divu, že z nich vyrůstali stejní lidé, jako byla ona sama. Lenoši a neurvalci, kteří svým nezvedeným jednáním kazili ostatní. Rodiče jejich vrstevníků měli obavy, aby jejich ratolesti nepřebíraly od nevychovců špatné mravy, a tak jim zakazovali si s nimi hrát. Rozjívená sourozenecká dvojice si tak většinou musela vystačit sama.

Jejich otec do ničeho nezasahoval. Nenásledováním hodná matka měla svého muže takřikajíc pod pantoflem, bál se jí cokoliv vytknout. Byl by to pořádně schytral, kdyby se opovážil. I tak ho ustavičně peskovala za každou maličkost, mnohdy i bez důvodu. Dobré rady sousedů, pokud se jich tu a tam vůbec odvážili, brala na lehkou váhu, a když se jí odhodlal domluvit farář, jen se ušklíbla.

Jednou, když už se šěřilo a zvonilo klekání, dvojice nezvedených sourozenců zase nebyla doma jako ostatní děti, ale vřeštící jako opice pobíhala venku u lesa. Z něj náhle vyšla stařena v dlouhém tmavém plášti. Uchopila ho za cíp a se



širokým rozmáchnutím jím povykující rozjívence přikryla. Vzápětí s lapenými dětmi zmizela v lese.

Až za tmy se žena se svým manželem vydali děti hledat. Pátrali však po nich marně. Když se pak blížila půlnoc, v obhroublé ženě se přece jen hnulo svědomí a pocítila strach. Nadarmo však zoufale volala: „Kde jste, moje dětičky? Ozvěte se! Honem přiběhněte k mamince! No tak, kde vězíte?!“

Na druhý den se do pátrání po ztracených dětech zapojili i cituplní sousedé. Prohledali celé okolí obce i velikánský kus lesa. Za soumraku se ale jeden po druhém vraceli s nepořízenou. Zoufalá žena si konečně uvědomila, jak špatně své děti vychovala, jenže na nápravu měla myslet dřív. Bezradná žalostně lkala za tmy u lesa, když z něj vyšla shrbená stařena v dlouhém tmavém plášti.

„Pojď, ukážu ti, kde jsou tvé děti,“ řekla plačící ženě a pak ji ukryla pod svůj plášť.

Žena cítila, jak se nesou povětrím. Stařena ji při tom pevně držela. Po chvíli pod nohama ucítila pevnou zemi a její průvodkyně ji vypustila zpod pláště. Užaslá žena viděla, že jsou v jakési velikánské ponuré prádelně. U necek s valchami, kterých tam bylo na desítky, stály uplakané děti a na valchách drhly špinavé prádlo. Byl tam puch a spousta páry.

Kolem dětí obcházely vyzáblé mátohy s důtkami v rukou. Jakmile některé na chvíli ustalo v práci nebo se mátoze zazdalo, že pere pomalu, pocítilo na svých



zádech švihnutí dětek. Po prádelně pobíhali oškliví malí skřeti, a hned jak mělo některé z dětí prádlo ve svých neckách čisté, sebrali mu je. Vzápětí prádlo ponořili do kádě naplněné blátem a pak je ušpiněné nebožátku vrátili k dalšímu praní. Šokovaná žena mezi pradáky zpozorovala i své děti. Chtěla se k nim rozeběhnout, ale v tu chvíli přes ni její průvodkyně opět přehodila plášť.

„Už ses vynadávala dost!“ řekla tvrdě.

Žena se nezmohla postavit se stařeně na odpor. Opět už ji pevně svírala. Zase spolu svištěly povětrím a snesly se na zem na stejném místě u lesa, na kterém se předtím setkaly.

„Své děti už nikdy neuvidíš. Špatně jsi je vychovala, vyrostli by z nich špatní lidé. Spolu s dalšími nezvedenci budou v prádelně v předpekli pracovat až do soudního dne. A kdyby tě zajímalo, kdo jsem, tak věz, že klekánice,“ řekla krutá stařena a zmizela ve tmě, jako by s ní splynula.

Nešťastná žena marně lomila rukama. Pozdě se obrátila k pokání a modlitbám. Pozdě litovala, jak nechala své děti pustnout. Od té chvíle se trápila žalem a zanedlouho zemřela. V hrobě však nenalezla posmrtný klid a začala se zjevovat jako přízrak. Za větrných nocí létá nad krajem a žalostně kvílí: „Kde mám svoje dětičkyyý?!“



DALŠÍ ZE STARÝCH ČASŮ

Podobně, jako jsou vedle polednic poledníci, jsou i vedle klekánic klekáničci. Zejména ve středních a východních Čechách. Ti však malé ani dospělé nezbedníky



netrestají. Někde mají podobu malých chlapců, jinde mužů malého vzrůstu. Pohybují se po kolenou a každého, koho v čase, kdy vyzvání klekání, potkají venku, nabádají k modlitbě a pokání. Toho, kdo je neposlechne, pokárají, ale neztrstají. Jen si vyslechne varování, že to s ním může špatně



dopadnout, jestliže se nepolepší.

Za velice obávanou a nežádoucí návštěvu je od dávných dob považována půlnočnice. Ta v půlnočním čase kvílivým hlasem ohlašuje, že smrt, která jí jde v patách, si záhy na věčnost odvede někoho z rodiny v domě, u kterého naříká. Její smutnou věštbu nezřídka doprovází teskným houkáním sýček. O půlnočnicích vědí své hlavně v Podkrušnohoří, na Žatecku a také na Chebsku.



Dost možná, a pravděpodobně již před delším časem, se z Česka odstěhovala i poslední z akromantulí. Lidožraví pavouci mající rozpětí nohou až pět

metrů sídlili podle dávných mýtů v hlubokých hvozdech, do kterých měli lidé zapovězený vstup.

Hvozdů ve veřejnosti nepřístupném hraničním pásmu, jak bylo známé od padesátých do začátku devadesátých let minulého století, se to netýkalo. Tam zákaz vstupu nestřežily akromantule, ale pohraničníci s vycvičenými psy. Ve vnitrozemí od raného středověku, kdy zanikly pohanské háje, již žádné zapovězené lesy nebyly, kromě území vojenských újezdů, hlídaných zase jinými vojáky. A zbytky pralesů a hvozdy v hraničních horách v nejpřísněji chráněném území národních parků, kam také veřejnost běžně nesmí, procházejí strážci přírody, vědci a občas ekologičtí aktivisté. Není známo, že by některého z nich kousla či zhltna akromantule. Lze tak s jistotou soudit, že u nás vymizely.



Dlouho už není slyšet ani o kudibalech. O těch se vyprávělo především na Novobydžovsku.

Kudibalové tam dohlíželi na to, aby ženy nedraly peří nejenom o nedělích, kdy se zapovídala jakákoliv práce, ale ani v sobotu. Nahlíželi do oken, a pokud uviděli nějakou ženu, která zákaz nerespektovala, vpadli do místnosti. Nepomohlo ani, když byly dveře zamčené, nebo třeba i navíc ještě zajištěné petlicí.



Kudibalové je totiž snadno vyrazili. Podobali se řeckému Minoturovi. Možná už znáte řecké báje, a tak víte, že Minotaurus vypadá jako býk chodící vzpřímený po zadních nohou. Kudibalové sice až takovou sílu jako on neměli a byli i trochu menšího vzrůstu, i tak ale byli silní a mohutní. Na rozdíl od Minotaura byli celí porostlí dlouhou černou srstí.

Každou provinilou dračku peří popadli a začali s ní tancovat kolem stolu, u kterého peří drala. Nedbali na to, pokud některá z nich začala umdlévat. Vláčeli ji v kole dál do té doby, než průvan způsobený jejich divokým tancem rozvál veškeré odrané peří po místnosti. Teprve pak vysílenou ženu pustili a odešli.

Na Královéhradecku mívali hospodáři pomocníka v žitholovi. Pohyboval se v polích a hlídal dozrávající obilí. Vyháněl zvěř, která se chtěla v polích napást, i zloděje, když chtěli ukrást sklizenou úrodu, jež byla na poli v panácích a stozích. Málokdo z vděčných hospodářů však žitholu zahlédl. Když bylo všechno v pořádku, prosvištěl polem rychleji než blesk. Jen vlnící se obilí a při suchu zviřený prach dávaly tušit, kudy žithola prolétl.

